

DE LOOPKEVERFAUNA VAN BAASRODE EN OMLIGGENDE (OOST-VLAANDEREN)

(Coleoptera, Carabidae)

(Rudi GOOSSENS)

Inleiding

Sinds vorig jaar bestudeer ik de verspreiding van de Belgische Carabidae. Voor mijn eigen streek tracht ik een volledige inventaris op te stellen van de loopkevers. Ik ben er reeds in geslaagd een kleine 100 soorten in dit gebied te noteren. De belangrijkste en meest onderzochte biotopen zijn :

- 't Broek te Baasrode : populierenbossen langs de Schelde, op sommige plaatsen zeer vochtig en moerassig (zandgrond).
- Devers van de Schelde : buiten de dijk gelegen, slijkachtig en begroeid door wilgen en riet.
- Industrierterrein "Hoogveld" te Sint-Gillis-Dendermonde. Hoger gelegen akkers en weiden met soms overbemeste, zure bodem, begroeid met schapezuring (Rumex acetosella).
- Akkers, weiden, wegranden en tuinen buiten de dorpskom van Baasrode zelf.

De gebruikte vangmethoden zijn :

- Het optillen van hout, stenen, schors van omgehakte wilgen e.d.
- Bodemvallen, vooral op akkers en weiden.

Opmerkingen

- De lijst is waarschijnlijk nog niet volledig en ik hoop tegen volgend jaar een eventuele aanvulling te kunnen publiceren.
- Afkortingen : B = 't Broek
H = Hoogveld
S = Scheldeoever, tussen dijk en Schelde.
- De soorten in de lijst zijn geklasseerd volgens C. LINDROTH.

CARABIDAE

Subfamilie Carabinae

CARABINI

Carabus auratus L. : (H), talrijk in bodemvallen.

Carabus granulatus L. : (S)(B), talrijk onder schors of hout op vochtige plaatsen.

NEBRIINI

Leistus fulvibarbis Dejean : (B + Baasrode), vooral onder hout en schors, soms hoog van de grond.

Leistus ferrugineus L. : vooral onder bladeren talrijk.

Leistus rufescens Fabricius : idem, minder talrijk.

Nebria brevicollis Fabricius : op akkers en in bossen zeer algemeen.

NOTIOPHILINI

Notiophilus rufipes Curtis

Notiophilus biguttatus Fabricius

Notiophilus palustris Duftschmid : alle op tal van plaatsen.

ELAPHRINI

Elaphrus cupreus Duftschmid : (B), op zeer vochtige bosweg (populieren) met veel vegetatie. Vooral op warme julidagen zeer talrijk aldaar.

LORICERINI

Loricera pilicornis Fabricius : zeer algemeen overal, nooit echter talrijk gevonden; zeer snel lopend (opvallend).

SCARITINI

Dyschirius globosus Herbst : overal, vooral op vochtige plaatsen.

Dyschirius luedersi H. Wagner : (H), in vochtige greppel; (B) langs plas op bosweg.

Clivina fossor L. : veel op akkers en weiden ingegraven.

Clivina collaris Herbst : veel langs de dijk; in het voorjaar in grote aantallen bijeen onder stenen.

PATROBINI

Patrobus atrorufus Ström : (S), op stortplaats.

TRECHINI

Trechus quadristriatus Schrank : zeer algemeen.

Trechus obtusus Erichson : (H), minder algemeen.

Trechus micros Herbst : (B), op vochtige bosweg, 2 exemplaren.

BEMBIDIINI

Asaphidion flavipes L. : vooral op akkers, zeer algemeen.

Bembidion quinquestriatum Gyllenhal : (S), onder schors langs de Scheldeoever.

Bembidion harpaloides Serville : (S), idem, talrijker.

Bembidion lampros Herbst : zeer talrijk.

Bembidion properans Stephens : minder frekvent, op vochtige plaatsen.

Bembidion quadrimaculatum L. : op akkers.

Bembidion varium Olivier : (B), op vochtige plaatsen.

Bembidion bruxellense Wesmael : (B), idem.

Bembidion genei Kuster : (B), idem.

Bembidion saxatile Gyllenhal : (B), idem.
Bembidion iricolor Bedel : (B), idem.
Bembidion assimile Gyllenhal : (H), 1 ex. langs oever van beek.
Bembidion obtusum Serville : op akkers.
Bembidion tetracolum Say : zeer talrijk in tuinen, op akkers, langs wegen e.d.

PTEROSTICHINI

Stomis pumicatus Panzer : (B) onder bladafval langs bos, 1 ex.; en 1 ex. aan de rand van een akker te Baasrode.
Pterostichus lepidus Leske : 1 ex. in huis op kouter te Baasrode.
Pterostichus cupreus L. : (H).
Pterostichus versicolor Sturm : in weiden.
Pterostichus vernalis Panzer : algemeen.
Pterostichus melanarius Illiger : zeer algemeen.
Pterostichus niger Schaller : (B + H), minder frekvent, meer in bosachtig gebied.
Pterostichus nigrita Paykull : (B), op vochtige plaatsen.
Pterostichus anthracinus Illiger : (B), idem.
Pterostichus minor Gyllenhal : (B), enkele ex. op open vochtige plaats onder steen.
Pterostichus strenuus Panzer : overal, vooral in weiden, tussen gras.
Abax parallelepipedus Piller & Mitterpacher : (B), 1 ex. in bodemval op ruig terrein.
Calathus fuscipes Goeze : 1 ex. in tuin, op de kouter verscheidene.
Calathus erratus Sahlberg : op kouter.
Calathus melanocephalus L. : zeer talrijk, veel op akkers.
Pristonychus terricola Herbst : in tuin in kippenhok, in oude koeienstal, op houtstapel 100 m van behuizing (maart 1981); alle inlichtingen over de verspreiding en de levenswijze van dit dier zijn zeer welkom.
Synuchus nivalis Panzer : 1 ex. in oude bietenkuil, 1 ex. op akker.
Agonum dorsale Pontoppidan : zeer algemeen; in de winter in groep onder schors e.d. zoals *Agonum assimile*.
Agonum albipes Fabricius : zeer algemeen op vochtige plaatsen, langs oevers e.d.
Agonum obscurum Herbst : (B), in bos onder bladeren algemeen.
Agonum assimile Paykull : (B), vooral in rottend hout talrijk.
Agonum muelleri Herbst : zeer algemeen.
Agonum moestum Duftschmid : zeer algemeen, vooral op vochtige plaatsen.
Agonum fuliginosum Panzer : (B), op vochtige plaatsen algemeen.
Agonum micans Nicolai : (B), langs Scheldeoever en op vochtige bosweg.
(*Agonum sexpunctatum* L. : aan de overkant van de Schelde, 1 ex., Moerzeke-Kastel).

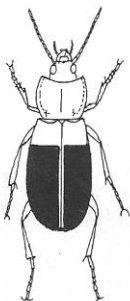
AMARINI

Amara plebeja Gyllenhal : aan weiderand enkele ex.
Amara anthobia Villa : 1 ex. op houtstapel nabij tuin.
Amara similata Gyllenhal : overal op droog, begroeid terrein.
Amara apricaria Paykull : (H), op braakland met veel schapezuring.

Amara fulva O.F. Müller : (B)(S), onder steen langs oever, telkens één exemplaar.
Amara aulica Panzer : (B), 1 ex. onder steen op open plaats in populierenbos.
Amara convexiuscula Marsham : (S), op stortplaats.
Amara familiaris Duftschmid : algemeen.
Amara aenea De Geer : algemeen.
Amara spreta Dejean : op zandige grond talrijk.
Amara lunicollis Schiødt : vooral op weiden.
Amara curta Dejean : (H), op weinig begroeide plaats.

HARPALINI

Harpalus rufipes De Geer : algemeen tussen vegetatie op open plaatsen.
Harpalus rufibarbis Fabricius : op 1 plaats in tuin talrijk.
Harpalus aeneus Fabricius : zeer algemeen, vooral op ruig terrein.
Harpalus tardus Panzer : (H), 3 ex. in bodemval tussen droog gras.
Anisodactylus binotatus Fabricius : zeer algemeen.
Trichocellus placidus Gyllenhal : (B), aan de voet van bomen tussen mos.
Bradycellus sharpi Joy : 1 ex. langs beek.
Bradycellus verbasci Duftschmid : algemeen tussen vegetatie.
Bradycellus harpalinus Serville : idem.
Bradycellus collaris Paykull : (S), 1 ex. op ruig terrein langs oever.
Stenolophus teutonius Schrank : talrijk, vooral op stortplaatsen.
Acupalpus flavicollis Sturm : (H), 2 ex. langs beekrand; 1 ex. in rietveld.
Acupalpus dorsalis Fabricius : (H), 1 ex. tussen schapezuring.
Badister bipustulatus Fabricius : langs akker.
Badister lacertosus Sturm : frekwenter, vooral onder bladeren. Van deze soort werd een monstrositeit opgemerkt met een rechte hoefijzervlek (zie tekening).

Figuur : *Badister lacertosus* Sturm, monstrositeit met rechte hoefijzervlek (tek. R. GOOSSENS).

PANAGAEINI

Panagaeus cruxmajor L. : (B), 1 ex. onder neerliggende schors aan omgehakt populierenbos.

ODINI

(*Oodes helopioides* Fabricius : op plaats van *Agonum sexpunctatum*).

LEBIINI

Lebia chlorocephala Hoffmannsegg : idem als *Oodes helopioides*.

Demetrius atricapillus L. : 1 ex. langs beek.

Demetrius imperialis Germar : (S), 1 ex. aan rietveld.

Dromius linearis Olivier : algemeen tussen droog gras, soms in groot aantal bijeen.

Dromius quadrimaculatus L. : (B), onder schors.

Dromius quadrinotatus Panzer : (B), idem.

Dromius angustus Brullé : 1 ex. in de winter aan de voet van populier.

Dromius melanocephalus Dejean : (H), tussen vegetatie langs beekoever.

Metabletus truncatellus L. : (H), 3 ex. langs oever tussen droog gras.

Besluit

Vergeleken met andere gebieden is er hier een grote soortenrijkdom waar te nemen. Sprekend is het verschil in soorten tussen het laaggelegen vochtige broek enerzijds en het drogere hoogveld anderzijds (hier komen meer *Harpalus* en *Amara*-species voor). Ook het voorkomen van *Pterostichus lepidus* en *Calathus erratus* op de droge, zandige kouter is opvallend en logisch. Enkele opmerkelijke soorten in ons gebied zijn : *Pristonychus terricola* Herbst, *Panagaeus cruxmajor* L. en *Amara convexiuscula* Marsham.

Literatuur :

FREUDE, H. et al., 1974. Die Käfer Mitteleuropas, Band 2, Adepaga, Carabidae. Goecke & Evers Verlag, Krefeld, 302 p.

LINDROTH, C.H., 1974. Handbooks for the identification of British insects, vol. 4, part 2, Coleoptera, Carabidae. Royal ent. Soc. London, 148 p.

Summary : About 100 Carabidae species are mentioned from Baasrode (East Flanders). There was a remarkable difference in the composition of the fauna of the lower, wet parties and the higher, dry areas. The most interesting species are : *Pristonychus terricola* Herbst, *Panagaeus cruxmajor* L. and *Amara convexiuscula* Marsham.

Résumé : L'auteur mentionne environ 100 espèces de Carabidae qu'il a récoltées à Baasrode (Flandre orientale). La différence entre la faune des endroits humides et bas et de celle des endroits secs et plus élevés est remarquable. Les espèces les plus intéressantes sont : *Pristonychus terricola* Herbst, *Panagaeus cruxmajor* L. et *Amara convexiuscula* Marsham.

R. GOOSSENS : Baasrodestraat 99, B-9350 DENDERMONDE-BAASRODE.